

Lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö

27.04.2015

TEM/555/03.01.08/2015

Viite: Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö LVM/541/03/2015

Lausunto; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eräiden huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Esityksen vaikutukset

Esitysluonnoksen kohdassa Yhteiskunnalliset vaikutukset on todettu, että esityksen yhteiskunnalliset vaikutukset kohdistunevat pieniin venevalmistajiin heikentäen näiden kilpailukykyä kustannusten nousun ja talouden taantumien suosiessa suuria toimijoita. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tällaista vaikutusta epätoivottavana ja toteaa, että toimialan yrityksiä eri tavoin kohtelevien säännösten ja määräysten muuttumisen suhteen tulisi aina olla pidättyväinen. Eri-tyisesti tulisi pyrkiä löytämään sääntelyratkaisuja, jotka pikemmin edistävät pienten ja keskisuurten toimijoiden toimintaedellytyksiä kuin heikentävät niitä. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että pienille ja keskisuurille toimijoille haitallinen sääntely tulisi aina nostaa lain tai valtioneuvoston asetuksen tasolle sekä liittää siihen asianmukainen yritysvaikutusten arviointi.

Määräyksenantovaltuudet

Esitys sisältää runsaasti ehdotettuja määräyksenantovaltuuksia Liikenteen turvallisuusvirastolle. Ehdotettujen määräyksenantovaltuuksien perustuslainmukaisuutta on käsitelty sinänsä ansiokkaasti esityksen kohdassa Suhde perustuslakiin ja käsittelyjärjestys. Ehdotetuissa Liikenteen turvallisuusviraston määräyksenantovaltuuksissa on kyse perustuslain 80 § 2 momentissa tarkoitettua muun viranomaisen (kuin tasavallan presidentin, valtioneuvoston tai ministeriön) valtuuttamisesta antamaan oikeussäntöjä. Kuten esityksessä on todettu, tällainen norminantovalta on perustuslain näkökulmasta poikkeuksellista ja tulee kyseeseen esimerkiksi tilanteessa, jossa sääntely on teknistä ja vähäisiä yksityiskohtia sisältävää eikä siihen liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Puheena olevassa esityksessä valtaosa ehdotetuista määräyksenantovaltuuksista lienee tällaista, luonteeltaan teknistä sääntelyä. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota ehdotettuun 24 §:ään, jossa säädetään (tuotteen) vaatimustenmukaisuudesta, ja jonka 3 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa käytettävistä menettelyistä. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan sovellettavista menettelyistä eli niin sanotuista moduuleista säädetään huvivenedirektiivissä, ja että moduulit perustuvat EU:n ns. akkreditointi- ja markkina- ja valvontapäätöksen (768/2008/EY) liitteessä määritettyihin säännöksiin. Huvivenesääntelyn velvoittaman toiminnanharjoittajan kannalta on tärkeää, min-

käläinen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely on tarpeen, jotta tuote voidaan saattaa markkinoille, ja esityksen mukaan tästä säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää harkittavaksi, onko ehdotettu säädöstaso edellä mainitut näkökohdat huomioon ottaen riittävä, vai olisiko valtioneuvoston tai ministeriön asetus oikeampi säädöstaso.

Liikenteen turvallisuusviraston suorittama markkinavalvonta

Esityksen 36 §:n mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo, että tuotteet ovat lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia silloin, kun ne ensimmäisen kerran saatetaan markkinoille tai otetaan käyttöön. Perustelujen mukaan markkinavalvonta siis kohdistuisi tuotteisiin vain silloin, kun ne saatetaan markkinoille tai otetaan käyttöön ensimmäistä kertaa Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen markkinoilla. Näin ollen mainittu valvonta ei säännöksen mukaan kohdistuisi esimerkiksi tuotteeseen, joka on saatettu markkinoille toisessa EU-jäsenmaassa, josta se tuodaan Suomeen. Vaikka kyseessä ilmeisesti on voimassa olevaa sääntelyä vastaava sääntely, työ- ja elinkeinoministeriö esittää harkittavaksi, olisiko mainittua säännöstä syytä tarkistaa tältä osin esimerkiksi lisäämällä maininta ”asetetaan saataville markkinoilla”. Näin säännös olisi linjassa esimerkiksi ehdotetun 43 §:n kanssa, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää tuotteen valmistuksen, maahantuonnin, asettamisen saataville markkinoilla, markkinoille saattamisen tai käyttöön ottamisen.

Soveltamisala

Ehdotetun lain soveltamisalaan liittyen työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että soveltamisala on riittävän kattava esimerkiksi määritelmät sisältävän 5 §:n osalta. Kulutustavaroiden turvallisuuteen soveltuu tarvittaessa täydentävästi myös kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011), mutta olisi sekä kuluttajien turvallisuuden että valvonnan tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta tärkeää, että nyt puheena olevan ehdotuksen kaltainen erityissääntely kattaisi johdonmukaisesti mahdollisimman laajasti kaikki veneen turvallisuutta koskevat seikat yleisen kuluttajaturvallisuussääntelyn ollessa toissijaista.

Säännöskohtaisia huomioita

Ilmoitettujen laitosten edellytyksiä koskevan 28 §:n perusteluista on syytä hienon päivittää sen suhteen, että Finas-akkreditointipalvelu sijaitsee nykyään Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin yhteydessä, ei Mittatekniikan keskuksessa. Itse 28 §:n osalta muutos on huomioitu.

Ilmoitettujen laitosten tytäryhtiöitä ja alihankkijoita koskevan 31 §:n 2 momentissa viitataan Liikenteen turvallisuusvirastoon, kun ao. säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa viitataan liikenne- ja viestintäministeriöön.

Ehdotettu 32 § koskisi ilmoitettujen laitosten velvollisuutta osallistua standardointitoimiin ja koordinaatioryhmän toimiin. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan säännöksestä näyttäisi puuttuvan toinen momentti, jonka olisi ilmeisesti tarkoitus koskea ilmoitetun laitoksen velvollisuutta soveltaa koordinaatioryhmän tekemiä hallinnollisia päätöksiä ja asiakirjoja yleisenä ohjeena.

Ilmoitetun laitoksen valvontaa ja nimeämisen peruuttamista koskevan 35 §:n 3 momentissa on ilmeisesti kirjoitusvirhe; siinä lienee tarkoitus viitata 30 §:n sijasta 28 §:ään. Yksityiskohtaisissa perusteluissa viitataan oikein 28 §:ään.

Viranomaisten välistä tietojenvaihtoa koskevan 52 §:n 2 momentissa on lueteltu viranomaiset, joille laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja saa luovuttaa. Luettelossa ei mainita Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa (Tukes), joka toimii Suomessa Euroopan komission vaarallisia kulutustavaroita koskevan ns. Rapex-

ilmoitusjärjestelmän kansallisena yhteyspisteenä. Mainittua järjestelmää koskee laki eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle (1197/2009), jonka 5 §:ssä on säädetty salassa pidettävistä tiedoista ja tietojen luovuttamisesta. Vaikka Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla onkin mainitun lain nojalla ko. valvonnan kannalta riittävä tietojensaantioikeus, työ- ja elinkeinoministeriö esittää harkittavaksi informatiivista mainintaa asiasta esimerkiksi perusteluihin.

Lopuksi

Yleistä ohjausta ja valvontaa koskevan 54 §:n 3 momentin mukaan Tulli valvoo lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista tuotteiden Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolelta tapahtuvassa maahantuonnissa. Muualla laissa ei juurikaan säädetä Tullin suorittamasta valvonnasta (esimerkiksi vastaavasti kuin ehdotetussa markkinavalvontasäännökset sisältävässä 5 luvussa). Mainitun 54 §:n 3 momentin perusteluissa on kuvattu EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen sääntelyä markkinavalvontaviranomaisten ja Tullin toimenpiteistä ulkorajavalvonnan tilanteissa ja näihin liittyviä menettelyjä. Tähän liittyen todettakoon, että työ- ja elinkeinoministeriössä on parhaillaan valmisteltavana EU:n laajaan tuotesääntelyuudistukseen liittyvä, eräitä tuotteita koskeva horisontaalinen markkinavalvontalaki. Mainitut kysymykset akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen sääntelystä sekä markkinavalvonta- ja tulliviranomaisten yhteistoinnista ovat myös tässä valmistelutyössä ajankohtaisia. Valmistelujen aikataulullisista eroista johtuen näissä ministeriöiden säädösvalmisteluhankkeissa ei valitettavasti kyetty tekemään pitkälle menevää yhteistyötä, mutta asiaa voitaneen mahdollisuuksien mukaan tarkastella uudestaan esimerkiksi sitten, kun markkinavalvontalain valmistelu on työ- ja elinkeinoministeriössä saatettu päätökseen.

Pekka Timonen
ylijohtaja

Laura Holkko
vanhempi hallitussihteeri

TIEDOKSI

työ- ja elinkeinoministeriö, kirjaamo

